

NAFARROAKO FISKALTASUNARI BURUZKO TXOSTENA

IRUÑEAN, 2009ko EKAINAREN 23an

1. ZERGA ITUNDUEN BILKETA NAFARROAN. 2008koa ETA 2007koarekiko BILAKAERA

Nafarroako Ogasunak **3.181,5 milioi euro bildu ditu** 2008an, hau da, 2007an baino **%11,5 gutxiago**.

Bilketa handiena eragin duten **zergak** honako hauek dira:

- PFEZren bidez, 1.156,6 milioi euro bildu dira, hau da, diru-sarreraren %36,4.
- BEZaren bitartez, 899,5 milioi euro jaso dira, alegia, guztizkoaren %28,3.
- Sozietateen gaineko Zergak 419,3 milioi euroko bilketa –diru-sarreraren %13,2– eragin du.
- Zerga Berezien zioz, 411 milioi euro bildu dira, hots, %12,9.

2008an hazi den zerga bakarra Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zerga izan da (%6,8ko hazkundera). Gainerako zergen ondoriozko diru-bilketak gutxitu egin dira 2007ko urtealdikoen aldean: Sozietateen gaineko Zergak eragindako bilketa aurreko urtekoa baino %29,3 txikiagoa izan da, BEZak eragindakoa %23,1 txikiagoa, eta zerga bereziena %2,1 murriztagoa.

ZERGA GARRANTZITSUENEN ONDORIOZKO DIRU-BILKETA, ZERGA MOTA KONTUAN HARTUTA, EGITURA ETA BILAKAERA. NAFARROA, 2008-2007

	2008		2007-2008
	Milioi €	%	Ald. %
PFEZ, GUZTIRA	1.156,6	36,4	6,8
BEZ	899,5	28,3	-23,1
SOZIETATEEN GAINEKO ZERGA	419,3	13,2	-29,3
ZERGA BEREZIAK	411,0	12,9	-2,1
BESTE BATZUK	295,2	9,3	-10,6
GUZTIRA	3.181,5	100	-11,5

Iturria: Nafarroako Gobernuak emandako informazioa

Zuzeneko eta zeharkako zergen bidez, honako zenbateko hauek bildu dira:

- 1.701,3 milioi euro, hots, guztizkoaren %53,5, zuzeneko zergen bidez.
- 1.445,9 milioi euro, alegia, diru-sarreraren %45,4, zeharkako zergen ondorioz.

Zuzeneko zergek %5,1eko gutxipena izan dute 2008ko urtealdian zehar, zeharkakoak %18,2 urritu direlarik. Zeharkako zergetan izan den lermaren ondorioz, zuzeneko zergek osatu dute osoko diru-bilketaren gehiena. Hau da, diru-bilketan zuzeneko zergek zeharkakoen aldean izan duten pisu handiagoa ez du zerga-politikaren aldaketak eragin, zeharkako zergen gutxipen handiagoak baizik.

ZERGA ITUNDUEN ONDORIOZKO DIRU-BILKETA, ZERGA MOTAREN ARABERA.
EGITURA ETA BILAKAERA. NAFARROA, 2008-2007.

	2008		2007-2008
	Miloi €	%	Ald. %
ZUZENeko ZERGAK	1.701,3	53,5	-5,1
ZEhARKAKo ZERGAK	1.445,9	45,4	-18,2
GAInERAKoAK	34,3	1,1	-7,8
ZERGAK, GUZTIRA	3.181,5	100	-11,5

Iturria: Nafarroako Gobernuak emandako informazioa

Zuzeneko zergak aztertzean, errentaren jatorriari begiratzen badiogu, honako zifra hauek ateratzen zaizkigu:

- 1.046,3 milioi euro, hau da, zuzeneko zergen %61,5, lan-errenten PFEZren bitartez.
- 596,7 milioi euro, hots, zuzeneko sarreren %35,1, enpresarien, profesionalen eta kapitalaren errenten bidez. Zehazki:
 - Sozietateen gainekeo Zergak 419,3 milioi euro erakarri ditu, alegia, zuzeneko zergen ondoriozko bilketaren %24,6.
 - Enpresarien, profesionalen eta kapitalaren PFEZren bitartez, 177,5 milioi euro jaso dira, hots, zuzeneko zergen %10,4.

PFEZren barruan, lanaren errentak dira aurreko urtealdian baino bilketa handiagoa eragin duten bakarrak (2007an baino %10,6 handiagoak). Enpresarien errentek %19,8ko gutxipena izan dute 2007koaren aldean, baina jaitsiera hori Sozietateen gainekeo Zergan izan den urripenak (%29,3koak) bakarrik eragin du. PFEZk zergapetzen dituen enpresa-errenten ekarpena 2007an baino %17,8 handiagoa izan da 2008an.

ZUZENeko ZERGEN ONDORIOZKO BILKETA, ZERGA MOTA KONTUAN HARTUTA.
EGITURA ETA BILAKAERA. NAFARROA, 2008-2007.

	2008		2007-2008
	Miloi €	%	Ald. %
LANAREN PFEZ	1.046,3	%61,5	%10,6
- SOZietATEEN GAInEKo Z.	419,3	%24,6	-%29,3
- ENPR., PROF., KAP. PFEZ	177,5	%10,4	%17,8
ENPR., PROF., KAP. ERRENTAK(*)	596,7	%35,1	-%19,8
BESTE BATZUK	58,3	%3,4	-%43,2
ZUZENeko ZERGAK, GUZTIRA	1.701,3	%100	-%5,1

Iturria: Nafarroako Gobernuak emandako informazioa

Ondorioztapenak

1.- Zerga itunduen ondoriozko diru-bilketa 2007an baino %11,5 txikiagoa izan da 2008an.

2.- Bilketan izandako gutxipen horren arrazoi nagusia Sozietateen gaineko Zergan izandako beherapen garrantzitsua izan da, zalantzarik gabe.

Sozietateen gaineko Zergan jazotako urripena enpresen mesedetan ondoz ondo egiten ari diren zerga-erreformen ondorioa da. Zehatz esateko, 2008ko urtealdirako, enpresa handiei (9 milioi euro baino gehiagoko negozio-zifra dutenei) 2,5 puntuko beherapena egin zitzairen zerga-tasan; 1 eta 6 milioi euro arteko negozio-zifra duten enpresentzako gutxipena 4,5 puntukoa izan zen, eta 1 milioi eurotik beherako negozio-zifra duten enpresentzakoak, berriz, 1 puntukoa.

Gainera, enpresek 2008ko ekitaldian ordaindu duten zerga 2007ko mozkinen gainekoa izan da; beraz, zerga-bilketa urriagoa ezin da inola ere lotu oraingo egoera ekonomikoarekin, zergapetutako mozkinak oraingo gainbehera hasi baino lehenagokoak direlako.

3.- BEZaren ondoriozko diru-bilketa txikiagoa zerga horretan egiten den iruzur fiskal handiaren isla da. BEZak, hau da, kontsumoaren gaineko zergak, 2007an baino %23,1 gutxiagoko bilketa eragin du, nahiz eta kontsumoak, epealdi berean, %0,3ko gutxipena baino ez izan.

4.- Bestalde, azpimarratu behar da bilketa handiagoa eragin duen zerga bakarra PFEZ izan dela, bai lanaren errentei (%10,6ko gehikuntza), bai profesionalenei dagokienez.

5.- Zuzeneko zergak zergadunaren ahal ekonomikoaren arabera ordaintzen dira. Mota horretako zergek eragin duten bilketari erreparaturik, Administrazio Publikoak jasotzen dituen 100 eurotik 61,5 lanaren errentetatik datoz, eta 35,1, oster, enpresarien, profesionalen eta kapitalaren errentetatik.

Aipatutakoa oraingo zerga-politika bidegabearen erakusgarrietako bat baino ez da. Izan ere, zerga-bilketa eta aberastasunaren banaketa alderatuz gero, hauxe ikusten dugu: bildutako diruaren %61,5 lanaren errentetatik dator, eta %35,1, enpresarien, profesionalen eta kapitalaren errentetatik; aitzitik, aberastasuna banatzean, soldatuen ordainsariei %44,1 esleitzen zaie, enpresarien errentek (ustiapen-mozkin gordina) %44,6 daramatelarik. Hortaz, aberastasunaren banaketan, langileei gutxiago egokitzen zaie, zergetan gehiago ordaintzen duten arren, eta enpresarien errentek, aldiz, aberastasunaren zati handiagoa eramaten dute, nahiz eta zergetan gutxiago ordaindu.

2. ZERGA ITUNDUEN BILKETA NAFARROAN. 2009ko URTARRILA-MAIATZA, 2008ko EPEALDI BERTINAREKIKO

2009ko lehen 5 hilabeteetan Nafarroako Ogasunak **1.069,1 milioi euro** bildu ditu, 2008ko epealdi berdinean baino %3,18 gutxiago. Era honetara, 2008an izandako bilakaera txarrak jarraitu egiten du.

2009ko lehen 5 hilabeteetan bilketa gehitu duen zerga bakarra Sozietate gaineko Zerga izan da (%8,5 gehiago). Hala ere, datu hau ez da adierazgarria, zerga honengatik bildutakoaren %80a baino gehiago berau aitortzerakoan lortzen baita, hau da, uztailean. Beste zergen bilketa murriztu egin da. Zehazki, BEZaren bitartez %16,5^a gutxiago bildu da, Zerga Berezien bidez %5,4 gutxiago, eta PFEZaren bidez %5,1 gutxiago.

**ZERGA GARRANTZITSUENEN ONDORIOZKO DIRU-BILKETA, ZERGA MOTA KONTUAN
HARTUTA, EGITURA ETA BILAKAERA. NAFARROA, 2009-2008 URTARRILA-MAIATZA**

	2009		2008-2009
	Milioi €	%	% Ald.
PFEZ	410,9	38,4	-5,1
BEZ	251,4	23,5	-16,5
ZERGA BEREZIAK	171,6	16,1	-5,4
SOZietateen gainerako zerga	60,4	5,6	8,5
RESTO	174,8	16,4	X
TOTAL	1.069,1	100	-3,18

Iturria: Nafarroako Gobernuak publikaturiko informazioa

2008ko lehen 5 hilekiko bilakaerak murrizketa erakusten du bai zerga zuzenetan (%4,4a), zein zeharkakoetan (2,3%).

**ZERGA ITUNDUEN ONDORIOZKO DIRU-BILKETA, ZERGA MOTAREN ARABERA.
EGITURA ETA BILAKAERA. NAFARROA, 2009-2008 URTARRILA-MAIATZA**

	2009		2008-2009
	Milioi €	%	% Ald.
ZERGA ZUZENAK	490,4	45,9	-4,4
ZEHARKAKO ZERGAK	565,7	52,9	-2,3
TASAK ETA BESTELAKOAK	13,0	1,2	6,8

Iturria: Nafarroako Gobernuak publikaturiko informazioa

3. ZERGA ITUNDUEN PRESIO FISKALA NAFARROAN. 2008koa ETA 1998koarekiko BILAKAERA

2008an, zerga itunduen **presio fiskala BPGd-aren %18,6koa** izan da. Horrek adierazten du 2008an Nafarroako ekonomian sortutako 100 eurotik 18,6 mota horretako zergak ordaintzera bideratu direla.

Presio fiskala 2007an (%19,5) baino 0,9 puntu urriagoa izan da. 2007ko presio fiskalari buruz izan den beherapen horrek honako irakurketa hau ere badu: presio fiskala 2007ko mailan geratu balitz, 2008an 175.244 € gehiago bilduko ziren.

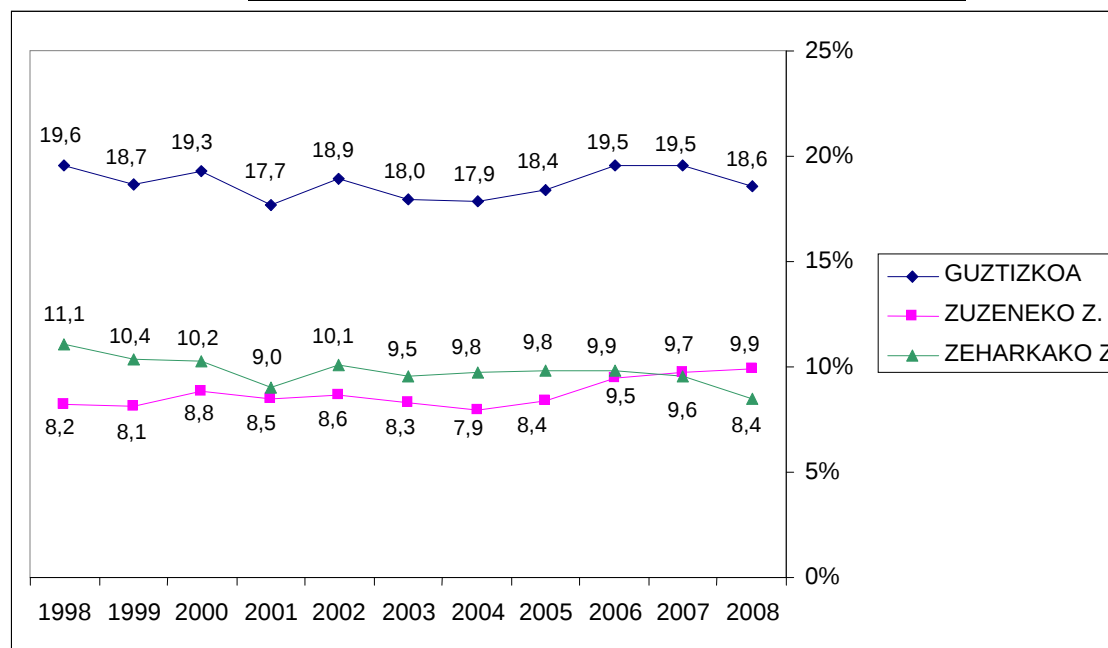
Aurreko urtealdietako bilakaera irregularra izan bada ere, berez, 2008ko presio fiskala 1998koa (BPGd-aren %19,6) baino txikiagoa izan da. 1998ko presio fiskalari eutsiz gero, 2008ko zerga-bilketa 194.715 € handiagoa izango zen.

Beraz, gorabehera txikiak badaude ere, Foru Erkidegoan zerga itunduen presioak beherantzko joera argia agertzen du.

Zuzeneko zergen presio fiskala %9,9koa izan da, alegia, 2007koa baino 0,2 puntu handiagoa, eta zeharkako zergena, berriz, %8,4koa, hots, 2007an baino %1,2 txikiagoa. 1998ko presio fiskalarekin erkatuta, zuzeneko zergen pisua handitu egin da, %8,2tik %9,9ra (1,7 puntu), hain zuzen ere; zeharkako zergen pisua, ordea, 2,7 puntu gutxitu da (%11,1etik %8,4ra).

Azken urteetan, zuzeneko zergen presio fiskalak zeharkako zergena baino handiagoa izateko joera ageri du. Ildo horretan, 2008an, lehenengo aldiz, zuzeneko zergen presioa zeharkakoena baino nabarmenki handiagoa izan da (1,5 puntu). Joera hori, hala ere, ez da zerga-politika bidezkoago egiteko aldaketen ondorioa.

ZERGA ITUNDUEN PRESIO FISKALA, GUZTIZKOA, ZUZENEKOENA ETA ZEHARKAKOENA. NAFARROA, 1998-2008 (BPGd %)

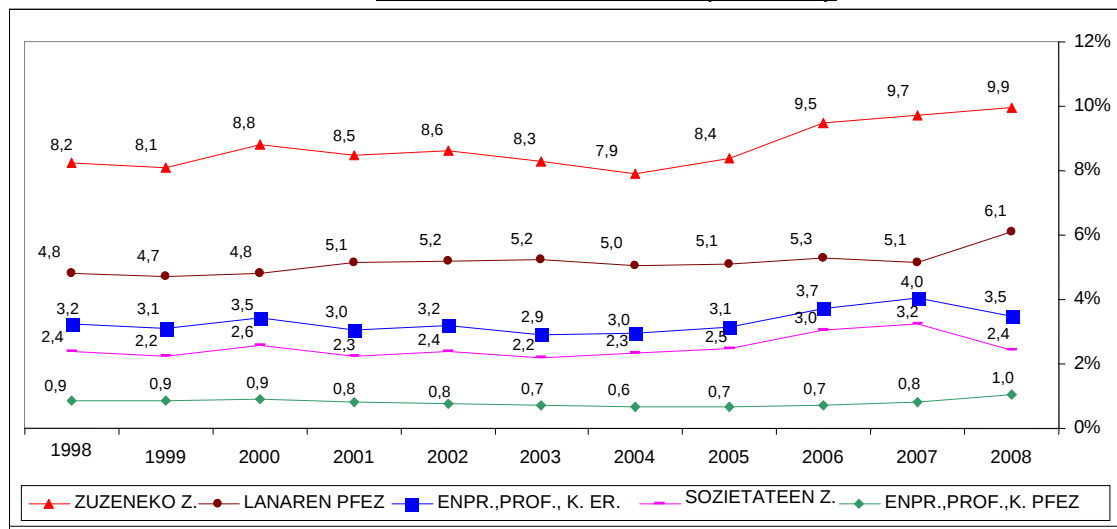
Iturria: ELaren Azterketa Bulegoa, Nafarroako Gobernuak eta Nafarroako Estatistika Erakundeak emandako informazioan oinarrituta.

Errenta mota bakoitzak **zuzeneko zergen** bidez jasaten duen presio fiskala honako hau izan da:

- Lanaren PFEZrena BPGd-aren %6,1ekoa izan da, 1998tik 1,3 puntu eta azken urtealdian zehar 1 puntu hazi ondoren.
- Enpresarien, profesionalen eta kapitalaren errentena BPGd-aren %3,5ekoa izan da, 1998koari buruz 0,3 puntu eta 2007tik 0,5 puntu handitu delarik:
 - Sozietateen gainerako Zergaren presioa BPGd-aren %2,4koa izan da, hots, 1998koa bestekoa, eta 2007koa baino 0,8 puntu txikiagoa.
 - Enpresarien, profesionalen eta kapitalaren PFEZren presioa, BPGd-aren %1ekoa, 0,1 puntu hazi da 1998koarekiko, eta 0,2 puntu 2007koari buruz.

Zuzeneko zergen presio fiskalaren hazkundera lanaren PFEZren gehikuntzaren ondorioa da batez ere, nahiz eta enpresarien, profesionalen eta kapitalaren PFEZ ere hazi den. Aitzitik, enpresarien, profesionalen eta kapitalaren errenten multzoaren presio fiskalak gutxipen nabaria izan du 2008an.

ZUZENEKO ZERGA ITUNDUEN PRESIO FISKALA.
NAFARROA, 1998-2008 (BPGd %)

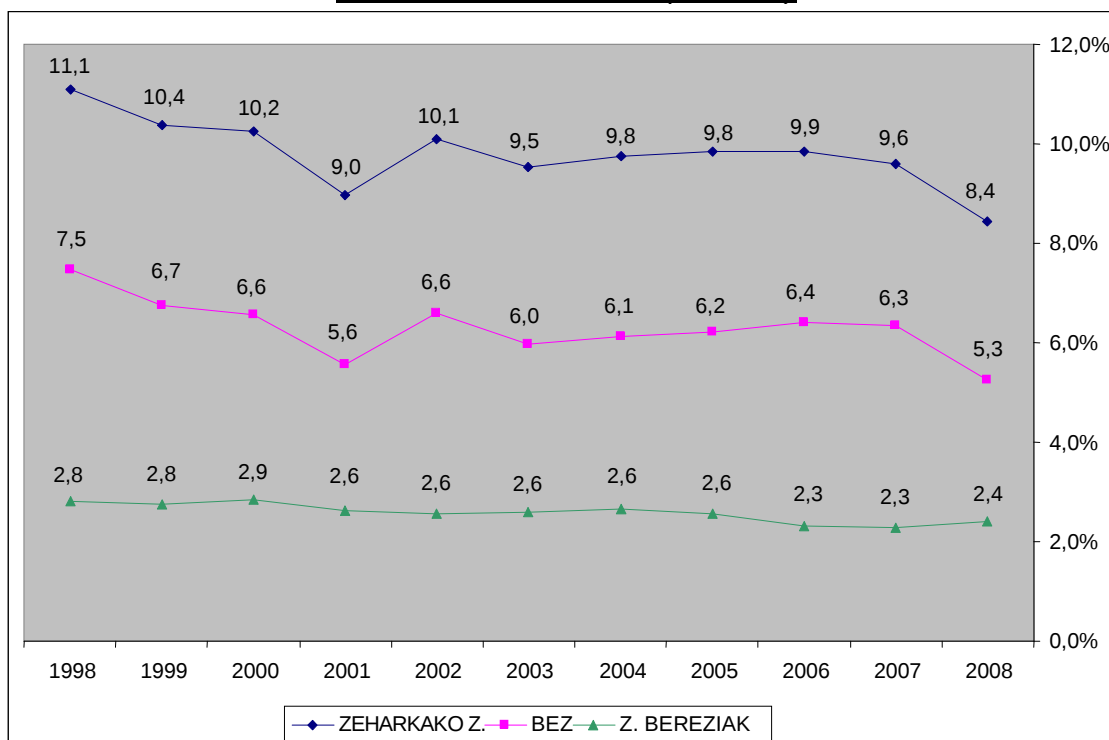
Iturria: ELaren Azterketa Bulegoa, Nafarroako Gobernuak eta Nafarroako Estatistika Erakundeak emandako informazioan oinarrituta.

Zeharkako zergen presio fiskala 1998ko %11,1etik 2008ko %8,4ra beheratu da:

- BEZarena, BPGd-aren %5,3koa, 2,2 puntu gutxitu da 1998koari buruz, eta puntu bat, aurreko urtealdikoarekiko.
- Zerga Bereziena, 1998koarekin alderatuta, 0,4 puntu urritu da, %2,4koa izan baita, 2007koa baino 0,1 puntu handiagoa, alegia.

Beraz, zeharkako zergen presio fiskalaren gutxipena BEZak eragin du bakar-bakarrik.

ZEHARKAKO ZERGA ITUNDUEN PRESIO FISKALA.
NAFARROA, 1998-2007 (BPGd %)

Iturria: ELaren Azterketa Bulegoa, Nafarroako Gobernuak eta Nafarroako Estatistika Erakundeak emandako informazioan oinarrituta

Ondorioztapenak

1.- Nafarroan zerga itunduen presio fiskala BPGd-aren %18,6koa izan da 2008an; horrek adierazten du 1998tik aurrerako joera beheranzkoa izan dela, aurreko urteetako bilakaera aldakorra izan bada ere.

2.- Zeharkako zergen presio fiskalaren beherapenak eta zuzeneko zergen presioaren hazkundeak eraginda, zuzeneko zergen presioa zeharkako zergenarena baino beherago jaitsi da. Baina, lehen esan dugunez, horren arrazoia BEZaren pisuak izan duen gutxipen handia izan da. Halaber, ez da aipatu gabe utzi behar zerga horretan egiten den iruzur fiskala, zerga-bilketan izandako beherapen bizia ez baitator bat kontsumoaren bilakaerarekin.

3.- Zuzeneko zergen presioaren hazkundera lanaren errenten PFEZk eragin du batik bat. Sozietateen gaineko Zerga eta enpresarien, profesionalen eta kapitalaren errenten gainekoa nabarmenki urritu dira. Sozietateen gaineko Zergaren ondoriozko diru-bilketa txikiagoa ez da abagune ekonomikoaren ondorio izan, zergetan ondoz ondo onartu diren beherapenek eragindakoa baizik. Horrez gain, gogora ekarri behar dugu Sozietateen gaineko 2008ko Zergan aitortutakoa 2007an lortutako mozkinak direla, hots, oraingo egoera ekonomikoa baino lehenagokoak.

4.- Zenbaketa orokorrean, pisua galdu duten zergak Sozietateen gainekoa eta BEZa izan dira. Aitzitik, lanaren PFEZk pisu handiagoa hartu du.

4. PERTSONA FISIKOEN ERRENTAREN GAINEN ZERGA (PFEZ). NAFARROA, 2007koa ETA 2001ekoarekiko BILAKAERA

PFEZk pertsona fisikoek urtean zehar eskuratutako errenta zergapetzen du. Bera aztertzean ikus dezakegunez, 2007an aitortutako errentaren %78,9ren jatorria lanaren errentak izan dira; %7,1ena, enpresaburuen, profesionalen eta arte-jardueren errentak (errenta ekonomikoak), eta %14rena, gainerako errentak (kapital higigarriaren etekinak, kapital higiezinaren etekinak, eta Zati Orokorraren eta Bereziaren gehikuntzak).

Lan-errenten pisua handiago izan da 2007an (0,3 puntu), 2006koaren aldean, %78,6tik %78,9ra igaro da eta. Enpresariak, profesionalak edo kapitalak aitortutako errentek, alderantzi, %0,4ko pisua galdu dute, %7,5etik %7,1erakoa, hain zuzen ere.

Lanaren errentek PFEZn duten pisua 0,7 puntu urritu da 2001az gero, eta errenta ekonomikoa, berriz, 2,4 puntu, gainerako errenten pisua 3,1 puntu handitu den bitartean.

Hortaz, zerga horretan dagoen desoreka handia agerikoa da. Izan ere, lanaren errenten ekarpena zerga-bilketaren %78,9koa delarik, enpresarien, profesionalen eta kapitalaren errentena %7,1ekoa besterik ez da. Horri dagokionez, gogoratu behar dugu PFEZ bilketa handiena eragiten duen zerga dela.

ERRENTA-ITURRIEK PFEZn DUTEN PISU ERLATIBOA (%).
NAFARROA, 2001-2007

URTEA	LANA	EKONOMIKOAK	GAINERAKOAK
2001	79,6	9,5	10,9
2002	80,7	9,1	10,2
2003	81,6	8,9	9,4
2004	81,3	8,5	10,2
2005	79,8	7,8	12,4
2006	78,6	7,5	13,9
2007	78,9	7,1	14,0
2006-2007	0,3	-0,4	0,1
2001-2007	-0,7	-2,4	3,1

Iturria: Nafarroako Gobernuak emandako informazioa

Lanaren ondoriozko errentak jasotzen dituztenek, **batez beste**, 23.362,5€ **aitortu dituzte** 2007an, profesionalak aitortutako 10.584,0 €-ko eta enpresariak 8.423,9 €-ko errenten aldean. Beraz, batez beste aitortutako lan-errentak, aitortutako errenta profesionalak baino 12.778,5 € handiagoak, eta enpresariak aitortutakoak baino 14.938,5 € gehiagokoak izan dira urte horretan.

KOLEKTIBOEN BATEZ BESTE AITORTUTAKO ERRENTA (€).
NAFARROA, 2001-2007

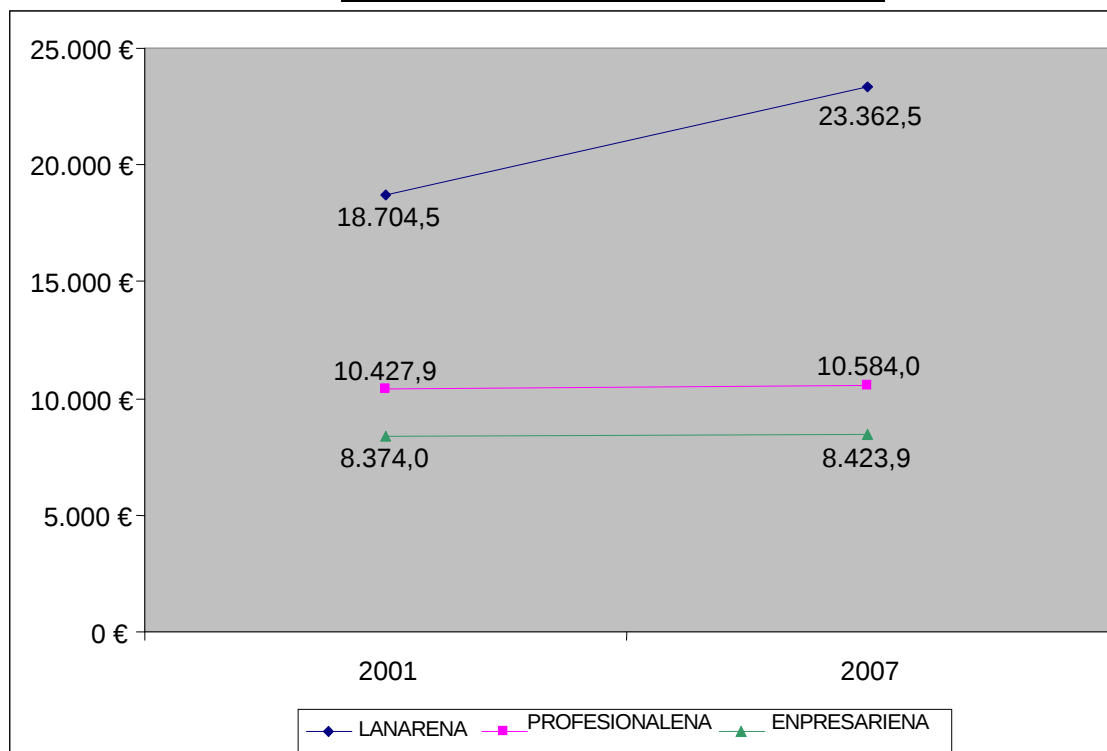
	LANA	PROFESIONALAK	ENPRESARIAK
2001	18.704,5	10.427,9	8.374,0
2002	19.221,4	10.545,1	8.217,2
2003	20.309,3	10.831,5	8.464,3
2004	21.100,5	10.124,1	8.514,3
2005	21.157,8	10.602,1	8.296,4
2006	22.278,8	11.106,9	8.393,2
2007	23.362,5	10.584,0	8.423,9
2006-2007	1.083,7	-522,9	30,7
2001-2007	4.657,9	156,1	49,9

Iturria: ELAren Azterketa Bulegoa, Nafarroako Gobernuaren informazioa oinarritzat hartuta

Lanaren errentak dituztenek batez beste aitortutakoa 1.083,7 € gehiagokoa izan da 2007an, 2006an baino; enpresa-errentak aitortzen dituztenen kasuan, ostera, 30,7 €-koa izan da bi urte horien arteko aldea. Dena den, errenta profesionalak dituztenek, batez beste, 2007an 2006an baino 522,9 € gutxiago jaso dituztela aitortu dute.

2001etik 2007ra, batez beste aitortutako lan-errenta 4.657,9 € handitu da, errenta profesionalaren 156,1 €-ko hazkundearekin eta enpresariaren errenten 49,9 €-ko gehikuntza iragarriarekin alderatuta. Era horretan, 2001ean errenta moten artean zegoen diferentzia areagotu egin da azken urteetan. Zehazki, batez beste aitortutako lan-errentaren eta errenta profesionalaren arteko aldea 4.501,8 € handitu da 6 urte horietan, eta batez beste aitortutako lan-errentaren eta enpresa-errentaren arteko jauzia 4.608,1€ handiagoa izan da epealdi horren buruan.

KOLEKTIBOEN AITORTUTAKO BATEZ BESTEKO ERRENTAREN
BILAKAERA (€). NAFARROA, 2001-2007

Iturria: ELAren Azterketa Bulegoa, Nafarroako Gobernuaren informazioa oinarritzat hartuta

Ondorioztapenak

1.- Lanaren errentek PFEZn duten pisua (%78,9) errenta ekonomikoena (%7,1) baino askoz handiagoa da oraindik ere. Trataera ezberdin hori zerga-politikek eragiten dute, gero eta pisu handiagoa esleitzen baitiete lan-errentak aitortzen dituztenei, enpresarien, profesionalen eta kapitalaren errentak aitortzen dituztenei pisua kenduz doazen aldi berean.

2.- Batez beste aitortutako lan-errenta profesionalek aitortutakoa baino 2,2 bider handiagoa da, eta enpresariak aitortutako errenta baino 2,7 aldiz handiagoa. Aitortutako errenta moten arteko aldea gero eta handiagoa da urtez urte: lan-errenten eta profesionalen errenten artekoa 4.501,8 € handitu da 2001etik 2007ra bitartean, eta lan-errenten eta enpresarien errenten artekoa, berriz, 4.608,1 € handiagoa izan da epealdi horren buruan.

3.- Argi dago lanarenak ez diren errentak dituztenek benetan eskuratzen dituztenak baino askoz diru-sarrera txikiagoak aitortzen dituztela.

4.- Datuok agerian uzten dute soldatakoak ez diren errentak aitortzen dituztenek egiten duten iruzur fiskal itzela, eta iruzurrak, halaber, zuzeneko lotura du Foru Erkidegoan egiten diren zerga-ikuskapen urriekin. Horrez gain, lanaren errenten eta gainerakoaren arteko diferentzia urtez urte hazi egiten dela ikusirik, argi geratzen da zerga-iruzurra, urritu beharrean, gero eta handiagoa dela.